

درس نهم

دین پژوه گرامی در این درس با این مطالب آشنا خواهید شد

- جریان کثرت گرایی دینی یا پلورالیزم
- تبلیغات ادیان مختلف در ایران
- طرح شبهات دشمنان اسلام و شیعه و پاسخ به آنها

کثرت‌گرایی دینی چیست؟

در کشور، جریانی به نام کثرت‌گرایی دینی وجود دارد که جزء جریان‌های ضد فرهنگ می‌باشد و یک مسئله کلام جدید می‌باشد. یعنی در کلام جدید و فلسفه دین این اصطلاح را برای اولین بار جان هیک مطرح کرد و منظورش هم این بود که همه ادیان متکثر و متنوع حق و منشأ سعادت هستند و بین این ادیان تفاوتی وجود ندارد، فرقی بین ادیان اسلام، مسیحیت، یهود، بودیزم و هندوئیسم، ادیان شرقی و غربی نمی‌باشد. البته اعتقاد ما هم همین است که تمام ادیان الهی حق هستند و در طول هم نازل شده‌اند و شریعت بعدی کامل‌کننده شریعت قبلی می‌باشد و معتقد به انبیاء گذشته هستیم و معتقد به «مُصَدِّقًا لِمَا بَيْنَ يَدَيْهِ» هستیم ولی معتقدیم دین فقط یکی است و آن هم اسلام می‌باشد «إِنَّ الدِّينَ عِنْدَ اللَّهِ الْإِسْلَامُ»؛ شرایع متعدد است و به همین ترتیب خداوند پیامبر را با شریعت می‌فرستاد و پیامبر بعدی، شریعت جدیدی می‌آورد و شریعت قبلی را تکمیل می‌کرد و در واقع ما یک حقانیت طولی برای شرایع قائل هستیم و همه شرایع یک دین هستند و دین پیامبر اکرم است که مکمل شرایع دیگر است.

پلورالیزم دینی

در پلورالیزم دینی نظر این است که تمام ادیان شرقی مثل (هندوئیسم، بودیزم، تائوئیسم، کنفوسیوس، تائوئیسم و ...) و غربی یعنی ادیان یهود و مسیحیت و اسلام همه حق هستند و حقانیتشان هم برابر است و فرقی هم بین آنها نیست و متدینین این ادیان همه اهل بهشت و سعادت هستند. حتی این ادیان یهود و مسیحیت که تحریف شده است؛ جالب این است که جان هیک که یک مسیحی پروتستان است و بعضی از اندیشه‌های مسیحی را نقد می‌کند و تحریف شده می‌داند با این حال می‌گوید هر کس که مسیحی شد چه کاتولیک، چه پروتستان و چه ارتودوکس، اهل سعادت و حق می‌باشد.

اگر همه ادیان حق باشند اجتماع نقیضین لازم می‌آید و این محال است؛ زیرا یک دین از تناسخ صحبت می‌کند و دین دیگر از معاد سخن می‌گوید، به هر حال وقتی روح که از بدن جدا شد یا به این عالم باز می‌گردد یا باز نمی‌گردد و ما نمی‌توانیم بگوییم که هم باز می‌گردد و هم باز نمی‌گردد، هم این حق و هم دیگری حق است. البته معتقد هستیم که اگر کسی از ادیان دیگر، جاهل قاصر بود و حقیقت برایش روشن نشد به همان اندازه که به فطرت و سرشتش عمل کرده اهل سعادت می‌باشد.

این جریان کثرت‌گرایی دینی؛ ربطی به این مسئله کلام جدید ندارد، زیرا در کلام به عنوان یک مسئله مطرح است ولی در اینجا به عنوان یک جریان مطرح است. این جریان این است که عده‌ای مسلمان در ایران مؤسساتی به نام ادیان و مذاهب، یا فِرَق و ادیان تأسیس کرده‌اند و کار آنها ترویج و معرفی بدون نقد ادیان و فِرَق مختلف است. مثلاً (یهود و مسیحیت و اسماعیلیه و ...) می‌گویند ما باید این فِرَق و ادیان را فعلاً بفهمیم و بشناسیم تا بعد به مرحله نقد برسیم و در کشوری که یک دست مسلمان و شیعه هستند و اقلیتی اهل سنت دارد، ناگهان آثار متعددی در معرفی ادیان و فِرَق

مختلف را در سطوح مختلف منتشر می کنند. این گروهها در واقع به دنبال ایمان گریزی هستند؛ یعنی وقتی شخصی کتاب یهود، یا کتاب مسیحیت را خواند و گفت اینها مشکلی ندارد. عملاً یک نوع کثرت گرایی دینی اتفاق می افتد نکته مهم این است که این کارها را خود مسلمانان انجام می دهند، اگر مسیحیان مسیحیت را تبلیغ کنند، اشکالی ندارد زیرا آنها مسیحی هستند و دین خود را تبلیغ می کنند، در زمانی هم همین طور بود و مسیحیان تبلیغ می کردند و دولت هم کاری به کار آنها نداشت؛ اما گاهی اوقات این مسئله متأسفانه از طرف مسلمانان مشاهده می گردد.

نمونه هایی از تبلیغات ادیان و فرق در کشور :

۱- ترجمه و نشر آثار ادیان مختلف توسط مرکز گفتگوی تمدن‌ها در دولت اصلاحات (که البته بعداً منحل شد) کتاب های مختلفی در زمینه ادیان مسیحیت، زردشتی، بودیزم و ادیان مختلف و معرفی تمدن غرب منتشر کردند. چرا در زمینه تمدن اسلامی ایران و ... نیز کتابهایی را به زبان های دیگر ترجمه نمی کردند، مگر مرکز گفتگوی تمدن ها نمی باشد، پس چرا فقط تمام مطالب غربی ها به زبان فارسی ترجمه می گردد، این دیگر دیالوگ نمی شود؛ چرا این گونه بود چون آنها می خواستند تفکر اسلامی حاکم بر ایران را با تکثیر و نشر ترجمه ها و آثار مختلف متزلزل کنند؛ اگر هدف آنها معرفی یک دین است باید آنها را به صورت فنی و تخصصی مورد مطالعه قرار داد و نباید به صورت عمومی و عامیانه مطرح شود چون کار عمومی به معنای ربودن و تزلزل ایجاد کردن در اعتقادات مردم است. مثلاً آثاری مثل میترا، بینش زردشت، گزیده کتاب مقدس اوپانیشاد، سیری در تلمود، آئین کاتولیک، دین مهر، یهود و ... اینها نمونه هایی از کتاب هایی بود که به دست ما رسیده بود و برای سطوح مختلف هم بود.

مثلاً آقای ابطحی با همسرشان یک موسسه ادیان راه اندازی کردند و هیچ کدام تخصصی در این حوزه نداشتند و فقط صرفاً برای اینکه هزینه هایی شود و بستر مناسبی برای انتقال حرف های و تفکرات دیگران فراهم شود، اما هیچ برنامه ای برای انتقال حرف های ما به آنها نبود و یکسویه بود. ۲- انتشار کتابهایی که به نقد تفکر اسلامی و شیعی می پرداختند یعنی وقتی کتاب هندوئیسم یا یهود چاپ می شد مورد نقد واقع نمی شد و می گفتند هنوز زمان نقد این کتب فرا نرسیده و باید فعلاً اینها را بفهمیم.

ایجاد شبهه در بین عوام :

یک بار کتاب های کسروی، دشتی، شجاع الدین شفا و ... که اصلاً در کشور مطرح نبود در همین دولت اصلاحات چاپ و منتشر شد. مثلاً کتاب شیعه گری و امام زمان با اسم مستعار دکتر روشنگر یا کتاب تولدی دیگر شجاع الدین شفا با سرعت چشمگیر در زمان اندکی به تعداد زیادی در کشور پخش شد، به نحوی که حتی از تعداد کتاب خوان ها بیشتر بود، در یکی از دانشگاههای کشور همین کتاب آن قدر اعتقادات جمعی از دانشجویان (حدود دویست نفر) را متزلزل کرد که مجبور شدیم برویم به مدت ۳ ساعت برای آنها صحبت کنیم و سوالات آنها را پاسخ بدهیم تا مسأله حل شود.

یا مثلاً علی دشتی اصلاً مطرح نبود ناگهان اندیشه هایش، آثارش و مباحثش مطرح شد و عمده مباحثش هم در نقد اسلام و پیامبر بود.

شبهه تعدد زوجات پیامبر :

(چرا پیامبر ۹ بار ازدواج کرد)؟ اکنون در کشور ما به لحاظ عرفی تعدد زوجات مذموم است، اما همین مسأله الان در کشور پاکستان یا کشور های عربی مطرح نیست چون در آن کشورها مذموم نمی باشد و شبهه کنندگان در نظر نمی گیرند که شرایط فرهنگی آن زمان چگونه بوده است، یا اینکه پیامبر به دستور خدا این کار را انجام داده است یا پیامبری که نه زن دارد با همه آنها رفتار عادلانه داشته و هیچ کدام از منابع تاریخی پیامبر را انسانی شهوتران و... معرفی نکرده اند و یکی از فلسفه های ازدواج پیامبر با نه زن از نه قبیله؛ ایجاد وحدت بین این قبایل بوده است و قبایلی که به جنگ خونریزی با هم می پرداختند با هم برادر گشتند به نحوی که اگر کسی از آنها دو خرما داشت یکی را به دوستش هدیه می داد، یعنی بین همان انسان های جنایت کار وحشی، عقد اخوت جاری کردند.

چرا پیامبر گوشت خوک را حرام کرد؟

چرا پیامبر گوشت خوک را حرام کرد؟ می گفتند؛ چون وقتی پیامبر چوپان بود یک خوک به وی حمله کرد و گوسفندش را درید، لذا عصبانی شد و گفت ما خوک را حرام می کنیم و اصلاً زمان پیامبر در عربستان خوک وجود نداشته است.

اشکالاتی که در مورد شیعه مطرح می شود :

۱- در مورد آداب شیعیان، مثل عزاداری و قمه زنی و زنجیر زنی و تیغ گذاشتن در زنجیرها (عکسهایی هم در این رابطه نشان داده شده) و معارف عظیم شیعه را نادیده می گیرند و شیعه را در این رفتارها خلاصه می کنند. البته بعضی اشکالات را ما هم وارد می دانیم، اما این ربطی به تشیع ندارد و متأسفانه شیعیان در این انحرافات افتاده اند و بعد این را تعمیم می دهند که اصلاً عزاداری امری مذموم است؛ نه! عزاداری خوب و لازم و فرهنگ ساز است اما به این شکل های مختلف انحراف پیدا کرده است.

۲- سنخ دیگر همان اشکالاتی است که وهابیت توسط کسانی که ادعای شیعه بودن دارند (شیعه وهابی) به شیعیان می گیرند، مثلاً اشکال به نذر، توسل، زیارت اهل قبور، و به زیارت امام رضا (علیه السلام) شبهه می کنند که امام که از دنیا رفته است توسل یعنی چه؟ ما می گوئیم بر فرض در نهایت بگوئید که کار لغوی باشد پس به چه دلیل شما می گوئید که این کار شرک است؟ آیا هر کار لغوی شرک است؟ خیر! نص آیات و روایات ما این گونه بیان می کنند که روح انسان زنده است و خود پیامبر هم توسل می کرده و پیامبر یاد می دادند که هنگامی که توسل می کنید بگوئید: «بِجَاهِ مُحَمَّدٍ وَ آلِ مُحَمَّدٍ» پیامبر در روز مباحله اهل بیت را واسطه قرار داد، قرآن می گوید: «إِسْتَعِينُوا

بِالصَّبْرِ وَ الصَّلَاةِ»، بعد هر چه که ما وسیله قرار داده ایم شرک می شود؛ چرا شما که حرف می زنید از میکروفون استفاده می کنید؟، چرا وقتی می خواهید جایی بروید از وسیله استفاده می کنید؟، چرا عصا در دست می گیرید؟ البته زمانی هم همه اینها را حرام می دانستند و شرک بود مثلاً ۵۰ الی ۶۰ سال پیش مهندسان ایرانی به مکه رفتند تا سرویس بهداشتی احداث کنند، وقتی سرویس بهداشتی ها را ساختند این وهابی ها گفتند: «هذا شرک» سرویس بهداشتی شرک است و بدعت است و هر کس احتیاج به قضای حاجت دارد به بیابان برود.

همه چیز را به کفر و شرک و بدعت متهم می کردند و بعد، عده ای از این شیعیان که متأثر شده بودند نیز، همین اشکالات را مطرح می کردند ما الان در مقام پاسخ گویی به این شبهات نیستیم و در واقع جریان کثرت گرایی دینی به نقد تفکر اسلامی و شیعی می پردازد.

۳- سنخ دیگر شبهات ترویج عقاید اهل سنت می باشد. البته ما واقعاً معتقد به وحدت و تقریب بین اهل سنت و شیعه می باشیم و ما با آن ها جلسات علمی هم داریم و داشته ایم و بحث تفرقه این دو دسته جزء توطئه های دشمن است، اما مشاهده می کردیم که کتب اهل سنت چاپ می شد و در بین شیعیان ترویج پیدا می کرد. مثلاً سیمای خلیفه دوم عمر بن خطاب یا ابوبکر و عثمان و در ضمن در این کتب باور های دینی و اعتقادی شیعه را هم نقد می کردند یعنی در این سال ها آنقدر کتاب از اهل سنت منتشر شد و رواج پیدا کرد که اصلاً در طول تاریخ ما این قدر کتاب از اهل سنت نداشتیم و اگر در مناطق و محله های اهل سنت چاپ شود ایرادی ندارد اما این ها را نظام سیاسی وقت راه اندازی کرد، که یک جریان کثرت گرایی دینی راه بی اندازد و البته خیلی هم دغدغه اهل سنت نداشتند و گاهی برای جلب آراء این کار را انجام می دادند. مثلاً از یکی از مولوی ها وعده و وعیدهایی می گرفتند وی هم معامله می کرد که در انتخابات شرکت کنند و به شخص معینی رای بدهند و در عوض اجازه داده شود که مثلاً در زاهدان و سیستان و بلوچستان، استاندار یا فرماندار از اهل سنت انتخاب شود و بعد هم مجوز چاپ مجله و کتاب اخذ نمایند و این یک جریان است، البته اینکه ما به لحاظ قانونی باید اجازه دهیم که آزادی بیان و آزادی مطبوعات داشته باشند این یک بحث دیگر است، اما اینکه جریانی که می خواهد به تضعیف ایمان شیعی پردازد مبحث دیگری می باشد.

کثرت گرایی دینی یا پلورالیزم

در کشور، جریانی به نام کثرت گرایی دینی وجود دارد، که جزء جریان های ضد فرهنگ می باشد. آنها می گویند؛ تمام ادیان الهی حق و منشأ سعادت هستند و فرقی بین دین اسلام و مسیحیت و یهود و غیره ... وجود ندارد. اعتقاد دین اسلام هم این است که ادیان در طول هم نازل شده اند و شریعت بعدی کامل کننده شریعت قبلی می باشد ولی معتقدیم دین، یکی است و آن هم فقط اسلام می باشد، چرا که لازمه این که همه ادیان حق باشند این است که: اجتماع نقیضین به وجود می آید. مثلاً یک دین از تناسخ صحبت می کند و دیگری از معاد و حق دانستن هر دو مسئله؛ مستلزم

اجتماع نقیضین می‌باشد و این امر، محال است.

کسانی که اعتقادات ادیان و فرّق مختلف را به دلایل واهی تبلیغ و ترویج می‌کنند در واقع باعث کثرت گرای دینی می‌شوند و در اذهان عمومی شبهه ایجاد می‌کنند. متأسفانه در کشور ما، این افراد به جای تبلیغ اسلام و دفاع از تشیّع؛ به ترویج شبهاتی درباره شخصیت والای اسلام یعنی پیامبر اعظم و همچنین مخدوش نمودن چهره تشیّع در دنیا می‌پردازند.

نمونه ای از شبهات طرح شده عبارتند از :

علت تعدد زوجات پیامبر چیست؟ (طرح سؤال با هدف تخریب شخصیت پیامبر)
این عمل پیامبر در شرایط فرهنگی آن دوران مذموم نبوده (به خلاف شرایط فعلی کشور)
امر خداوند بوده است

ما در هیچ یک از منابع تاریخی نداریم که پیامبر (نعوذ بالله) شهوت‌ران یا هوسران باشد
این عمل پیامبر باعث وحدت قبایلی شد که همیشه مشغول جنگ و خونریزی بودند.

علت حرام نمودن گوشت خوک در اسلام چیست؟

به نظر این افراد علت حرمت گوشت خوک این است که روزی یک خوک به گوسفندان پیامبر حمله کرد و یکی از آنها را درید و به این دلیل حرام شد.

در پاسخ به این شبهه می‌گوییم؛ حرام بودن محرمات، تبعدی است و دلایلی که (غیر از قول شارع) گفته می‌شود هیچ سندی ندارد.

اشکالات مذاهب و ادیان بر تشیّع

یکی از اشکالات آنها به عزاداری‌هایی است که در آن قمه زنی و غیره است که در برخی از شیعیان رواج دارد و تعمیم داده و آن را جزء آداب شیعیان معرفی می‌کنند و کلاً عزاداری را مذموم می‌دانند و آن همه معارف عظیم شیعه را نادیده می‌گیرند. در حالی که این ربطی به تشیّع ندارد بلکه از رفتارهای بعضی از شیعیان افراطی نشات می‌گیرد.

از دیگر شبهات که از جنس وهابیت است این است که، نذر و توسل و زیارت قبور اهل بیت (علیهم السلام) را شرک معرفی می‌کنند، در حالی که این عمل ما با اذن خداوند و اهل بیت (علیهم السلام) است و نص آیات و روایات ما این گونه بیان می‌کند که روح انسان زنده است و خود پیامبر هم توسل می‌کرده، ما اهل بیت (علیهم السلام) را نمی‌پرستیم بلکه آنها را واسطه فیض خداوند قرار می‌دهیم. کما اینکه در غیر این صورت هر چه که واسطه است مانند میکروفن و عصا شرک می‌شود و از اهداف ایجاد شبهه توسط این جریان‌ها؛ نقد تفکر اسلامی و شیعه و ترویج عقاید اهل سنت می‌باشد.

آزمون

- ۱ - تفاوت دیدگاه کلامی شیعه و جریان کثرت گرایی دینی نسبت به شرایع متعدد چیست؟
 ۱. کلام شیعه قائل به حقانیت عرضی برای ادیان مختلف است ولی کثرت گرایی دینی حقانیت طولی ادیان را
 ۲. کلام شیعه قائل به حقانیت طولی برای ادیان مختلف است ولی کثرت گرایی دینی حقانیت عرضی ادیان را
 ۳. تفاوتی با هم ندارند

- ۲ - مهمترین ایرادی که به مرکز گفتگوی تمدن‌ها وارد است.....
 ۱. کوتاهی در ایجاد وحدت بین ادیان
 ۲. ایجاد تفرقه در بین ادیان مختلف
 ۳. انتشار و تبلیغ ادیان غیر از اسلام در میان عامه مردم

- ۳ - چرا شبهه ازدواج های متعدد پیامبر، در بین مردم ایران منتشر شد؟
 ۱. استفاده از فضای ضد دینی در زمان اصلاحات
 ۲. استفاده از شرایط فکری و فرهنگی ایرانیان وعدم رواج تعدد زوجات در بین مردم
 ۳. مقابله با جریان پان عربیسم

- ۴ - هدف اصلی مخالفان از بزرگنمایی اعمال انحرافی برخی از عزاداران اهل بیت چیست؟
 ۱. تحریک احساسات دینی مردم
 ۲. القاء شبهات جدید در عزاداری
 ۳. مذموم جلوه دادن اصل عزاداری